

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
Broj: 85 0 P 005672 14 Rev
Banjaluka, 26.04.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću koje sačinjavaju sudije ovog suda i to, Darko Osmić kao predsjednik vijeća, te Jadranka Stanišić i Davorka Delić kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužilje, G.B. iz D., ..., zastupane po punomoćniku, S.M., advokatu iz D., protiv tuženih, S.L. i V.M., obje iz Z., zastupane po punomoćniku, N.B., advokatu iz Z., radi utvrđenja i diobe imovine stečene u vanbračnoj zajednici, odlučujući o reviziji tužilje, protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 005672 12 Gž 2 od 29.11.2013. godine, na sjednici održanoj dana 26.04.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 005672 11 P 2 od 12.04.2012. godine djelimično je usvojen zahtjev tužilje, te utvrđeno: da su tužilja i N.R. bili u vanbračnoj zajednici od 2004. godine do 2008. godine; da su u toj vanbračnoj zajednici stekli nekretnine označene kao k.č. br. 1247/1 površine 628 m² i vikend objekat površine 38 m² upisano u kku 748 K.O. S.R., te ¼ k.č. br. 1247/3 površine 146 m² (u naravi put upisana u kku 293 K.O. S.R.); da tužilji na navedenim nekretninama pripada 1/3 dijela po osnovu sticanja u vanbračnoj zajednici; da se tužene obavežu da tužilji izdaju valjanu ispravu za uknjižbu 1/3 dijela na navedenim nekretninama, koju će u protivnom zamijeniti presuda.

Sa viškom tužbenog zahtjeva, kojim je tužilja tražila da se utvrdi: da je bila u vanbračnoj zajednici sa N.R. od juna 2002. godine do juna 2004. godine; da je po osnovu sticanja u vanbračnoj zajednici stekla ½ dijela, na poslovnom prostoru površine 40,50 m², stanu površine 76 m² i stanu površine 68 m², koji se nalaze u stambeno-poslovnom objektu u ..., D., te putničkim vozilima, „Alfa Romeo 905“ i „Audi“ – 4, tužilja je odbijena. Tužene su obavezane da tužilji na ime troškova parničnog postupka isplate 1.059,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 005672 12 Gž 2 od 29.11.2013. godine žalbe stranaka su odbijene i prvostepena presuda potvrđena.

Tužilja revizijom pobija drugostepenu presudu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i udovolji zahtjevu tužilje ili pak ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužene su predložile da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužilje kojim traži: da se utvrdi da je sa N.R., ocem tuženih, bila u vanbračnoj zajednici od juna 2002. godine do januara 2008. godine; da su u toj vanbračnoj zajednici stekli nekretnine, k.č. br. 1247/1 površine 628 m² i vikend objekat površine 38 m² upisano u kku. 748 K.O. S.R., ¼ k.č. br. 1247/3 površine 146 m² (u naravi put) upisana u kku. 293 K.O. S.R., poslovni prostor površine 40,50 m², stan površine 76 m² i stan površine 68 m², koji se nalaze u stambeno-poslovnom objektu u Ulici ... u D. broj 27-29, D. (pobliže opisane u tužbi) i putnička vozila, „Alfa Romeo 905“ i „Audi“ – 4, (pobliže opisana u tužbi); da se utvrdi da tužilji po osnovu sticanja u vanbračnoj zajednici pripada ½ dijela na navedenoj imovini; da tužene trpe da se tužilja upiše u javnim knjigama sa ½ dijela na navedenim nekretninama.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da su N.R. i Lj.D. zaključili brak 1973. godine u kojem braku su stekli dvije kćerke, S.R. i V.R., sada tužene; da je njihov brak razveden presudom Osnovnog suda u Zenici broj P-413/99 od 16.09.1999. godine; da je prije razvoda braka N.R. napustio Z., tačnije 1993. godine i doselio u D. gdje je živio u kući svoje sestre M., koja je mijenjala svoju kuću u Z. za kuću u D.; da je N.R. 1997. godine osnovao preduzeće S. u D., zajedno sa svojim bratićem Ž.R. i da su se bavili montažom toplovoda u D.; da su početkom 2000. godine, N.R. i Ž.R., odlučili da u dogovoru sa građevinskom firmom GP R. započnu izgradnju stambeno-poslovnog objekta u D. u ... (u daljem tekstu-predmetni stambeno-poslovni prostor) u koji posao su uložili zemljište na kojem je bila M. kuća i još jedna kuća koju je N.R. prethodno kupio i koje kuće je prije izgradnje predmetnog stambenog-poslovnog objekta porušio; da su nakon prodaje M. kuće, N.R. i njegova sestra M. živjeli kao podstanari u P., gdje je N.R. upoznao tužilju i gdje su se počeli vidati; da je tužilja u to vrijeme bila, samohrana majka jedne kćerke, koju je izdržavala radeći kao kafe-kuharica u SUP-u u B., čija plata je bila 250,00 KM i koja je živjela kao podstanar; da je predmetni stambeno-poslovni objekat, čija izgradnja je započeta 2002. godine, bio useljiv u toku 2004. godine; da su 2004. godine, N.R. i tužilja zajedno uselili u jedan od stanova u predmetnom stambeno-poslovnom objektu i da su tu živjeli sve dok N.R. nije umro 08.01.2008. godine; da je zbog finansijskih problema, u vrijeme kada je predmetni stambeno-poslovni objekat bio završen, N.R. prodao kompletnu zgradu M.Ž. ali da je predhodno, a kako bi za sebe zadržao dva stana i poslovni prostor u predmetnom stambeno-poslovnom objektu, N.R. u toku 2005. godine zaključio kupoprodajne ugovore sa D.O.O. S. D. o kupovini dva stana i poslovnog prostora, koji su inače predmetom ovog spora; da je nakon smrti N.a, tužilja nastavila živjeti u navedenom stanu i izdavati u zakup poslovni prostor u čiji posjed je N. ušao za života; da su nekretnine označene kao k.č. br. 1247/3 i 1247/1 K.O. S.R. kupljene u toku 2004. godine, kada su N. i tužilja počeli zajedno da žive; da su vozila „Alfa Romeo 905“ i „Audi A-4“ dobijeni u kompenzacionim poslovima koje je N. imao sa svojim poslovnim partnerima u toku 2002. godine i 2003. godine; da je ostavinski postupak iza N.R. prekinut radi prigovora tužilje ostavinskoj masi, zbog čega je tužilja podnijela tužbu prvostepenom sudu 05.02.2008. godine.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da je zahtjev tužilje djelimično osnovan, pa je stoga sudio tako što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude.

Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je vanbračna zajednica N.R. i tužilje započeta 2004. godine kada su uselili u stan u predmetnom stambeno-poslovnim objektu, a da je njihov odnos od 2002. godine do 2004. godine bio na nivou povremenog viđanja. Kako su nekretnine označene kao k.č. br. 1247/1 i 1247/3 upisane u K.O. S.R. kupljene u toku 2004. godine, prvostepeni sud je takođe zaključio da iste predstavljaju zajedničku imovinu vanbračnih supružnika u kojoj je udio tužilje 1/3 dijela obzirom na visinu njenog doprinosa u sticanju tih nekretnina.

Obzirom da je N.R. stekao dva stana i poslovni prostor u predmetnom stambeno-poslovnim objektu svojim sredstvima, na način kako to proizilazi iz utvrđenja po osnovu provedenih dokaza, i to prije nego što je započeo vanbračnu zajednicu sa tužiljom, prvostepeni sud je zaključio, da te nekretnine, kao i navedena vozila koja su stečena u toku 2002. i 2003. godine, predstavljaju posebnu imovinu N.R.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i zaključak prvostepenog suda, pa je sudio tako, što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Odluka drugostepenog suda je pravilna.

Odredbama člana 12. stav 1. Porodičnog zakona ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 54/02 i 41/08) je propisano, da zajednica života žene i muškarca, koja nije pravno uređena, na način propisan ovim zakonom, je izjednačena sa bračnom zajednicom u pogledu prava na međusobno izdržavanje i drugih imovinsko-pravnih odnosa pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Odredbama člana 284. Porodičnog zakona je propisano, da imovina stečena radom lica u vanbračnoj zajednici koja je trajala duže vremena, se smatra njihovom zajedničkom imovinom (stav 1.).

Kod diobe imovine iz prethodnog stava shodno se primjenjuju odredbe o diobi zajedničke imovine bračnih supružnika (stav 2.).

Odredbama člana 270. stav 5. Porodičnog zakona je propisano, da imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom bračne zajednice kao i prihodi iz te imovine čine zajedničku imovinu.

Odredbama člana 273. stav 1. Porodičnog zakona je propisano, da svaki bračni supružnik može zahtijevati da mu sud odredi veći dio od pripadajuće mu polovine zajedničke imovine, ako dokaže da je njegov doprinos u sticanju zajedničke imovine očigledno veći od doprinosa drugog bračnog supružnika.

Dakle, za uspjeh u ovoj parnici, tužilja je, shodno odredbama člana 7. i člana 123. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP) bila u obavezi da dokaže: da je zajednica između nje i N.R., kao zajednica života žene i muškarca koja nije pravno uređena, trajala duže vremena; da su u toj zajednici zajedničkim radom i sredstvima stekli određenu imovinu; da je doprinos tužilje u toj zajedničkoj imovini, a shodno njenom radu i uloznim sredstvima, $\frac{1}{2}$, koliko je tužilja tražila zahtjevom iz tužbe.

Kada se ima u vidu, da su tužilja i N.R. otpočeli zajednicu života 2004. godine, kada su uselili u stan u Doboju u Ulici ... 27-29 i da su u tom stanu živjeli sve do januara 2008. godine, kada je umro N.R., pravilan je zaključak nižestepenih sudova, da je

vanbračna zajednica između tužilje i N.R. trajala od juna 2004. godine do januara 2008. godine.

Sama činjenica, da su se tužilja i N.R. upoznali 2002. godine i da su se viđali, tako što je N. dolazio kod tužilje u stan gdje je ona živjela sa svojom kćerkom, ne ukazuje da je između njih postojala zajednica života, već naprotiv, da su se u periodu od 2002. godine do 2004. godine, tužilja i N. povremeno viđali, živeći svako u svojoj kući, ona sa kćerkom, a on sa svojom sestrom M.

Kako iz stanja nižestepениh spisa jasno proizilazi: da je N.R. 1997. godine osnovao preduzeće S. u D., zajedno sa svojim bratićem Ž.R. i da su se bavili montažom toplovoda u D.; da su početkom 2000. godine, N.R. i Ž.R., odlučili da u dogovoru sa građevinskom firmom GP R. započnu izgradnju predmetnog stambeno-poslovnog objekta u koji posao su uložili zemljište na kojem je bila M. kuća i još jedna kuća koju je N.R. prethodno kupio i koje kuće je prije izgradnje predmetnog stambeno-poslovnog objekta porušio; da je predmetni stambeno-poslovni objekat, čija izgradnja je započeta 2002. godine, bio useljiv u toku 2004. godine; da su 2004. godine, N.R. i tužilja zajedno uselili u jedan od stanova u predmetnom stambeno-poslovnom objektu i da su tu živjeli sve dok N.R. nije umro 08.01.2008. godine, takođe je pravilan zaključak nižestepениh sudova, da predmetni stanovi i poslovni prostor nisu zajednička imovina tužilje i N.R.a, jer u vrijeme kada je N. stekao te nekretnine nije ni živio u vanbračnoj zajednici sa tužiljom.

Sama činjenica, da je N.R. kao kupac sa D.O.O. S. kao prodavcem, u toku 2005. godine, zaključio ugovore o kupoprodaji dva stana i jednog poslovnog prostora u predmetnom stambeno-poslovnom objektu, a koji stanovi i poslovni prostor su predmetom ovog spora, ne utiče na drugačiji zaključak suda, jer je svrha navedenih ugovora o kupoprodaji bila, da N.R., prije nego što proda predmetni stambeno-poslovni objekat M.Ž., (jer nije sporno da mu ga je prodao) za sebe zadrži dva stana i jedan poslovni prostor.

Mada sud nalazi utvrđenim, da je tužilja, nakon smrti N.R., nastavila da otplaćuje njegov kredit koji je podigao 2005. godine za kupovinu stada ovaca, ta činjenica, kod prednjeg stanja stvari, ne utiče na drugačiji zaključak suda, već daje pravo tužilji da u odnosu na nasljednike N.R., istakne obligaciono pravni zahtjev u visini otplaćenog kredita.

Kod nespornih činjenica, da su navedena vozila stečena po osnovu kompenzacije nastale iz poslovnih odnosa koje je N.R. imao sa svojim poslovnim partnerima u toku 2002. godine i 2003. godine, takođe je pravilan zaključak nižestepениh sudova, da je u pogledu i ovih pokretnih stvari, zahtjev tužilje neosnovan.

Slijedom navedenog, neosnovani su revizioni prigovori, da se odluke nižestepениh sudova zasnivaju na povredama odredaba člana 8. ZPP, kao i revizioni prigovori, da je prvostepeni sud učinio povrede postupka, kada je propustio da pozove tužene radi saslušanja u svojstvu parničnih stranaka.

Naime, na pripremnom ročištu održanom dana 01.12.2011. godine, na kojem je sud usvojio prijedlog tužilačke strane da se provede dokaz saslušanjem parničnih stranaka, taj sud je pozvao punomoćnike parničnih stranaka, shodno pravilima parničnog procesnog zakonodavstva, da obavijeste stranke o njihovom saslušanju na ročištu za glavnu raspravu.

Kako je kod takvog stanja stvari izostalo saslušanje tuženih, jer iste nisu pristupile na ročište za glavnu raspravu, zbog čega je pročitana njihov raniji iskaz, krajnje je neosnovan revizijski prigovor, da je to propust prvostepenog suda koji je uticao na zakonitost i pravilnost nižestepenih odluka.

Obzirom da je očito, da se revizijom tužilje ne dovodi u pitanje zakonitost i pravilnost odluke drugostepenog suda, te kako ista nije zahvaćena nedostacima na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom člana 248. u vezi sa članom 456 a) ZPP donijeti odluku kao u izreci ove presude.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić